

ความสำคัญในการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบัน
การอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Importance of Enactment Law of the Establishment of
Vocational Education Institutions of Local Administrative
Organization

มโหสถ เกิดเดช¹

Mahosot Kerddet

วันที่ส่งบทความ: 11 มกราคม 2567, วันที่แก้ไขบทความ: 25 พฤศจิกายน 2567,

วันที่ตอบรับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2567

Abstract

This academic article aims to present the powers and duties of local administrative organizations in the management of vocational education to be consistent with the national education laws. Whereas the National Education Act, B.E. 2542, Section 41 stipulates the local administrative organizations have right to provide education at any level according to their readiness, suitability, and demand for their local area. Moreover, Section 36 stipulates that the public educational institutions which provide degree education must be juristic person, or government agency, and such educational institutions must be under the supervision of their own council in accordance with law of education establishment. At present, the local administrative organizations provide the Vocational Certificate, Diploma/High Vocational Certificate and have potential for up to the Degree level. However, due to the lack of primary law supporting the establishment and juristic person status, be the cause of incompetence in

¹ ดร. นิตกรชำนาญการ, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อีเมล:

mahosot@tistr.or.th

Dr, Legal Specialist, Thailand Institute of Scientific and Technological Research. E-mail:

mahosot@tistr.or.th

establishing the vocational Education institutions on the degree level. Therefore, it is necessary to enact the Act of The Establishment of Vocational Education Institutions of Local Administrative Organization to be the model law for supporting the establishment of vocational Education institutions of the local administrative organization.

Keywords: ESTABLISHMENT VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการอาชีวศึกษาให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 36 กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคลและอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงาน ในกำกับของรัฐ โดยให้สถานศึกษาดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัย ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งปัจจุบันได้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง บ้างแล้ว และมีศักยภาพที่จะจัดการศึกษาถึงระดับปริญญา แต่จากการที่ยังไม่มีกฎหมายแม่บท รองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรับรองการเป็นนิติ บุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งขึ้น จึงส่งผลให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมไม่สามารถจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการศึกษา ระดับปริญญาได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบัน การอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกฎหมายกลางเพื่อรองรับการจัดตั้งสถาบัน การอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมต่อไป

คำสำคัญ: การจัดตั้ง, สถาบันการอาชีวศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทนำ

ตามคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” จึงส่งผลให้รัฐบาลไทยทุกยุค ทุกสมัยต่างให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ และด้วยเหตุปัจจัย

ดังกล่าว เพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนชาวไทยเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพทางการศึกษา จึงได้กำหนดไว้เป็นหลักสำคัญในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ ซึ่งการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติไว้ ก็เพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่าจะต้องมีการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับการจัดการศึกษา ของชาติให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยมีความคาดหวังว่าหากประเทศมีกฎหมายแม่บท ในการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพแล้ว ก็ย่อมเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับการศึกษา ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญว่า หากพลเมืองของประเทศเป็นผู้มีการศึกษา มีความรู้ และความสามารถอย่างเหมาะสมแล้ว การดำเนินการตามแผนพัฒนาประเทศก็จะกระทำได้ง่าย

หากพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่ละฉบับ จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนฉบับแรกของไทย ได้บัญญัติหลักการสำคัญไว้ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยได้มีสิทธิเสมอกันในการเข้าถึงการศึกษาและได้วางรากฐานของระบบ การศึกษาไทยไว้ ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสอง ปีที่รัฐจะต้องจัดการให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรม ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและ วัฒนธรรมของชาติ

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติมีความสอดคล้องกับมาตรา 81 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยท้ายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้บัญญัติเหตุผลของการตรา กฎหมายไว้ว่า “โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับ

การศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงนับว่าเป็นกฎหมายที่ให้ความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษา กล่าวคือ มาตรา 41 ได้บัญญัติขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ จัดการศึกษาได้ทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ด้านการจัดการศึกษามีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ แม้ว่าจากเดิมที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละฉบับจะได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษาอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ว่าจะจัดการศึกษาระดับใดได้บ้าง แต่หลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลใช้บังคับ จึงส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการศึกษาระดับปริญญาด้วย

ความหมาย ความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

Vesarach (2002) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพประชากร และเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศ สำหรับประเทศไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดถึงกรอบความหมาย ความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด เป็นต้น โดยมีความคาดหวังว่าคนที่มีความรู้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้า

ทันโลก มีความสามารถประกอบอาชีพการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงสามารถที่จะทำได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจัดการศึกษานอกสถานศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายของผู้เรียนแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยจะต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพราะผลผลิตของการจัดการศึกษาคือผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาคือการมีพลเมืองที่มีคุณภาพและสังคมอันพึงประสงค์

2. ความจำเป็นของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาถือเป็นการลงทุนที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และยังเป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาสังคม ทั้งนี้เพราะว่าการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ประกอบกับสังคม วิทยาการและเทคโนโลยีได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกับบริบททางสังคม

3. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นการมุ่งสู่เป้าหมายระยะยาวเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งการจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.1 เพื่อให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ โดยการถ่ายทอดหรือปลูกฝังองค์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถใช้ความรู้เป็นเครื่องมือเพื่อประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือโอกาสของแต่ละคนได้

3.2 เพื่อเตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ และจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐานได้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา ความสนใจ ที่เหมาะสม และมีความพร้อมที่จะเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การจัดการในรูปแบบนี้โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็กในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐานและเพื่อมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่อไป

3.3 เพื่อให้โอกาสทางการศึกษา ในการให้ผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษ ตามรูปแบบปกติที่มีอยู่หลากหลาย การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีสภาพปัญหา ทางร่างกายหรือสติปัญญา ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร เป็นต้น การจัดการศึกษา ในลักษณะนี้จึงมักจะดำเนินการโดยสถานศึกษาเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสงเคราะห์ หรือการศึกษานอกระบบ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาทางไกล ศูนย์พัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นต้น

3.4 เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงของผู้เรียนในเชิง คุณภาพ โดยวัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน หรือเป็นการจัดการศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อเพื่อรองรับผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ ซึ่งอาจดำเนินการโดยการจัดตั้งสถานศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหา สารที่แปลกใหม่จากเดิม เช่น โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เป็นต้น

3.5 เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มความสามารถและเป็นการตอบสนอง วิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษากรณีนี้จึงมุ่งเน้นการ พัฒนามนุษย์แบบบูรณาการเพื่อให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์และเพียบพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งทาง ร่างกาย สติ ปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งการพัฒนา ในกรณีนี้จะรวมถึงการพัฒนาทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานแล้ว หรือผู้ที่ผ่านการศึกษา ตามกระบวนการปกติให้สามารถติดตามความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างต่อเนื่อง

หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดถึงหลักการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

- 1) ต้องยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิตสำหรับประชาชน โดยต้องให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- 2) ต้องจัดการศึกษาให้บุคคลในท้องถิ่นมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
- 3) ต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องในร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและ

โอกาสได้รับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

4) ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคคลในท้องถิ่นให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข

5) ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

6) จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

ลักษณะการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น จึงส่งผลให้ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดการศึกษาในระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนภายในท้องถิ่น จำแนกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้บุคคลในท้องถิ่นมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่ต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) การศึกษาก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิก และการอยู่ร่วมกันในสังคม

2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งวางรากฐาน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

(1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบการทำงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัด เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

2. การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) จัดการศึกษาในโรงเรียนสายอาชีพ ประเภทอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

2) จัดตั้งเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพื่อจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปีและสองปีตามลำดับ โดยผู้สำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตามแต่กรณี

3. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 19 คือต้องจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย สถาบัน หรือวิทยาลัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาและกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้ง (Office of the Education Council. (1999) และหากสถาบันอุดมศึกษา มีการจัดการศึกษาระดับปริญญาให้สถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งเป็นนิติบุคคล

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายได้บัญญัติรับรองให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษา และการจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดการให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติ โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และมาตรา 250 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมและจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างอิสระ

3) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบลได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการศึกษา คือ มาตรา 67 (5) จัดการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

4) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2497

กฎหมายว่าด้วยการเทศบาลได้กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ด้านการศึกษา คือ มาตรา 50 (6) กำหนดให้เทศบาลตำบล มีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม มาตรา 23 กำหนดให้เทศบาลเมือง มีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และมาตรา 55 (8) กำหนดให้เทศบาลเมือง อาจจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา มาตรา 56 (1) กำหนดให้เทศบาลนคร มีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และมาตรา 57 กำหนดให้เทศบาลนคร อาจจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

5) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด ประกอบกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้กิจการตามกฎกระทรวง (11) จัดการศึกษา แม้จะเป็นกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น แต่สมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

6) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานครด้านการศึกษา คือ มาตรา 89 (21) การจัดการศึกษา

7) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยาได้กำหนดให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ในเขตเมืองพัทยาด้านการศึกษา คือ มาตรา 62 (14) ให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนคร ซึ่งหากพิจารณาถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครตามกฎหมายว่าด้วยการเทศบาลจะพบว่าเทศบาลนครมีอำนาจหน้าที่จัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และอาจจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา ดังนั้นจึงส่งผลให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษาเหมือนเทศบาลนครตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

8) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

ตามกรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยปรับลดบทบาทภารกิจและลดการกำกับดูแลของราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน สำหรับการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มาตรา 16 (9) กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษา มาตรา 17 (6) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษา และมาตรา 18 กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่จัดการศึกษาเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

9) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

มาตรา 9 (2) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดศึกษาอบรมและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

มาตรา 41 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา

สถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากฐานข้อมูลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละฉบับ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการศึกษาแต่ละระดับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กจะมุ่งเน้นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ส่วนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดใหญ่จะจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ เช่น เทศบาลเมืองนาสารจัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาเมืองนาสารเพื่อจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยองเพื่อจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ส่วนกรุงเทพมหานครมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชเพื่อจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี-ปริญญาโท เพื่อผลิตบัณฑิตสาขาขาดแคลนรองรับการพัฒนากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ แสดงรายละเอียดได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาแต่ละระดับชั้น

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษา (แห่ง)
1	อนุบาล	907
2	ประถมศึกษา	584
3	มัธยมศึกษาตอนต้น	264
4	มัธยมศึกษาตอนปลาย	134
5	วิทยาลัยอาชีวศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ – ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	14
6	สถาบันการอาชีวศึกษา / ระดับปริญญาตรี	0
7	สถาบันอุดมศึกษา /ระดับปริญญาตรี – ปริญญาโท	1

ที่มา : (Local Education Statistic and Information Technology Group, 2023)

ความสำคัญในการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าปัจจุบันจะได้มีการตราพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทรองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาแต่ละแห่งออกเป็นกฎกระทรวง และให้สถาบันการอาชีวศึกษาที่ได้ออกกฎกระทรวงจัดตั้งขึ้นดังกล่าว มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกกฎกระทรวงจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาแล้ว จำนวน 23 แห่ง ดังนี้

- 1) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1
- 2) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 2
- 3) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3
- 4) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 4
- 5) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5
- 6) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1
- 7) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 2
- 8) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 3
- 9) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก
- 10) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1
- 11) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2
- 12) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3
- 13) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4
- 14) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5
- 15) สถาบันการอาชีวศึกษาเหนือ 1
- 16) สถาบันการอาชีวศึกษาเหนือ 2
- 17) สถาบันการอาชีวศึกษาเหนือ 3
- 18) สถาบันการอาชีวศึกษาเหนือ 4
- 19) สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร
- 20) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ
- 21) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 22) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง
- 23) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้

สำหรับการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 จะเป็นการมุ่งเน้นจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวินิจฉัยให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพ

โดยอิสระได้ โดยให้สถาบันอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

แต่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวก็ใช้บังคับเฉพาะการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาที่เป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด

จากสภาพการณ์ดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นแหล่งส่งเสริมปัญหาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้านที่ได้มีการพัฒนาการมาอย่างยาวนาน ประกอบกับปัจจุบันได้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้จัดการอาชีวศึกษาโดยการจัดตั้งสถานศึกษาเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เพื่อจัดการศึกษาสายอาชีพตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 14 แห่ง ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีความพร้อม และมีศักยภาพที่จะจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีได้ แต่จากการที่ยังไม่มีกฎหมายแม่บทรองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรับรองการเป็นนิติบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งขึ้น จึงส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อต่อยอดการจัดการอาชีวศึกษาให้สูงถึงระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือสายปฏิบัติการ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่นได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีของราชการส่วนกลาง รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและศักยภาพสูง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มาก่อน ช่วยแบ่งเบาภาระของราชการส่วนกลาง หรือเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่สร้างความเข้มแข็งเฉพาะพื้นที่ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อใช้เป็นกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายกลางรองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมต่อไป

โครงสร้างกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือสายปฏิบัติการ มีกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายกลาง เพื่รองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรับรองการเป็นนิติบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งขึ้น จึงควรกำหนดโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. สถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่เป็นส่วนราชการ และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ
2. อำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานการอาชีวศึกษาท้องถิ่น
4. รูปแบบการจัดการศึกษา
5. จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือสายปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่อาจจัดการอาชีวศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีด้วยก็ได้
6. เกณฑ์ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา
7. การตรากฎหมายลำดับรองเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. ค่าเล่าเรียน
9. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา
10. การบริหารงานบุคคล

บทสรุป

การตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่รองรับการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ

รับรองการเป็นนิติบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดตั้งขึ้น เพื่อใช้เป็นฐานอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมสามารถต่อยอด การจัดการศึกษาให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือสายปฏิบัติการ ก็เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ช่วยแบ่งเบาภาระของราชการ ส่วนกลางในการจัดการอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับ รวมถึงต้องการให้การจัดการ อาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดการศึกษาทางเลือกสายเทคโนโลยี พื้นบ้านในลักษณะของการต่อยอดองค์ความรู้ดั้งเดิมของท้องถิ่นให้เป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สู่ความเป็นสากล

รัฐบาลจึงควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการกระจายอำนาจการจัดการอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรี หรือเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่สร้างความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ของ แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบัน การอาชีวศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสนับสนุนงบประมาณและสรรพกำลังต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการอาชีวศึกษาขั้นสูงเพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนา เทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ของคนในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน ซึ่งจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐาน ของประเทศมีความมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- Constitution of the Kingdom of Thailand, 2540 B.E. (1997)
- Constitution of the Kingdom of Thailand, 2560 B.E. (2017)
- National Education Act of 2542 B.E. (1999)
- Office of the Education Council. (1999). Guidelines for reforming higher education. Bangkok. : V.T.C. Communication Part., Ltd.
- The Decentralization Plan and Procedures for Local Administrative Organizations Act of 2542 B.E. (1999)
- The District Assembly and District Administrative Organization Act of 2537 B.E. (1994)
- The Municipal Act of 2496 B.E. (1953)
- The Provincial Administrative Organization Act of 2540 B.E. (1997)
- The Pattaya City Act of 2542 B.E. (1999)

The Rules for Public Administration of Bangkok Metropolis Act of 2528 B.E.
(1984)

The Vocational Education Act Of 2551 B.E. (2008)

Vesarach. P. (2002). Educational Management Principles. Nonthaburi : Sukhothai
Thammathirat Open University Press.